

Fagerbergutvalget

Et velfungerende forskningssystem - U&H sektorens rolle

*Presentasjon dialogmøte i Tromsø 13.12.2010
Aadne Cappelen, Jan Fagerberg og Øystein Jørgensen*

Utvalget er bedt om å

- "... foreslå **endringer** som fører til høyest mulig samfunnsøkonomisk **nytte** ... av den **offentlig finansierte forskningen.**"
- vurdere måten offentlige **midler** fordeles på i forskningssystemet (mellom – og innen - "**hovedstrømmene**")
- se på **kriterier/mål** som brukes/kan brukes i denne fordelingen - større vekt på **resultater** (hvordan gjøres dette andre steder?)
- om lag halvparten av offentlig støtte til forskning går til **U&H-sektoren** – viktig hvordan midlene anvendes og hva resultatene er

Hvordan står det egentlig til?

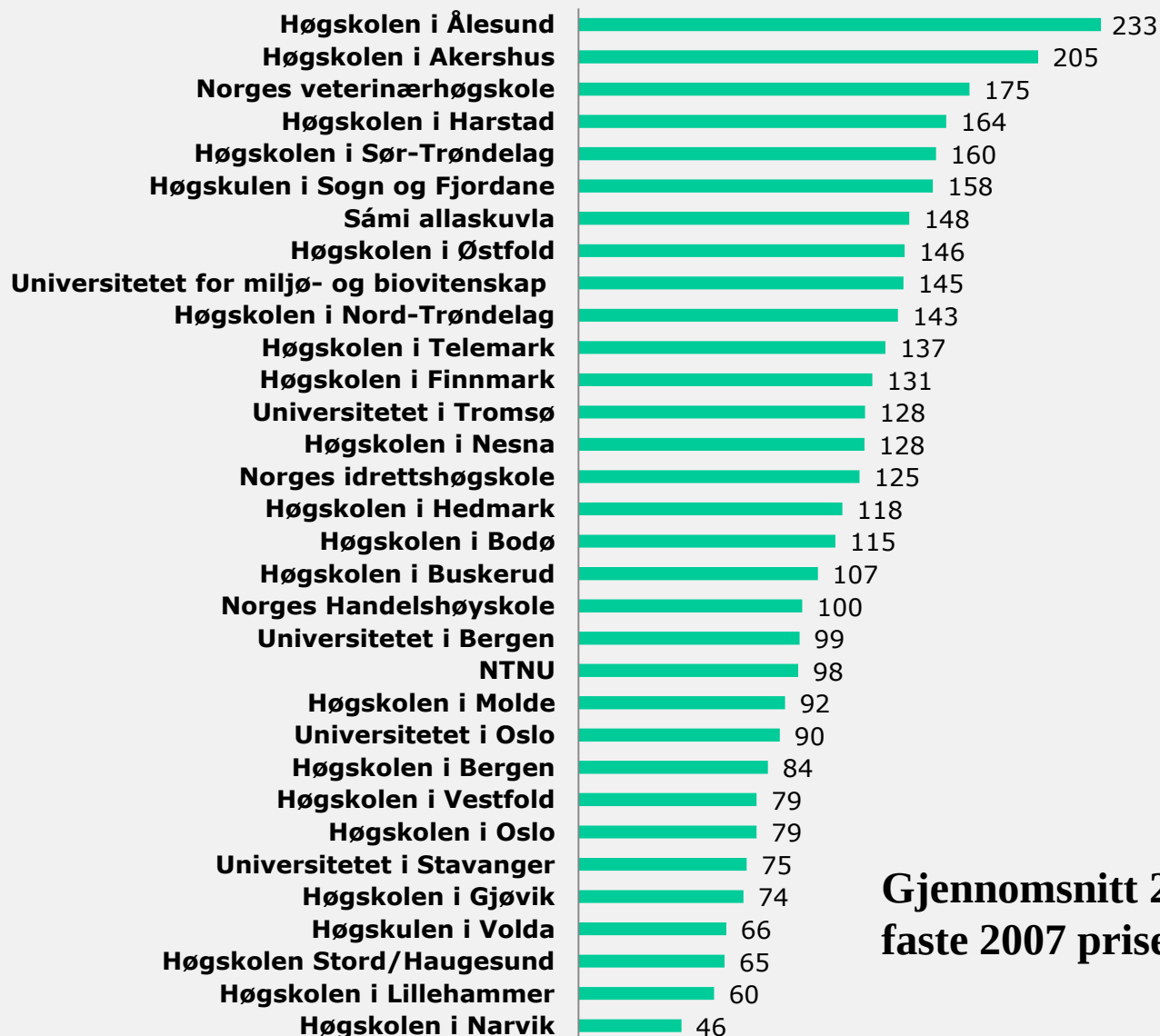
- Universitet i Tromsø har vært en pioner når det gjelder å se på **sammenhengen mellom forskningsproduksjon og forskningstid**
- Undersøkelsen viser at **over en femtedel av forskerne ikke hadde ett eneste publikasjonspoeng** og at nær halvparten forskerne produserte mindre enn ett publikasjonspoeng over en fireårsperiode (2005 til 2008)
- Dette har store konsekvenser for **produktiviteten**. Hvor stort er dette problemet **i det norske forskningssystemet?** Vi har spurt andre universiteter/høgskoler om tilsvarende tall, men de fleste har ikke oversikt over dette.
- Få **fakta** på bordet: Utvalget har i egen regi laget en produktivitetsanalyse av U&H-sektoren basert på **publikasjonspoeng** delt på **driftskostnader** til forskning (prisjustert)
- Og gjennomført en spørreundersøkelse **forskningsvilkårene** innen U&H-sektoren med særlig vekt på **driftsmidler** til forskning.

Driftskostnader(forskning) pr. publikasjonspoeng (faste 2007 priser) for de fire breddeuniversitetene

	2005	2006	2007	2008	2009	Årlig Vekst 2005-2009
Universitetet i Oslo	769 486	741 923	718 614	658 295	680 326	-3,1 %
Universitetet i Bergen	888 364	820 380	784 686	760 534	714 736	-5,4 %
Universitetet i Tromsø (Slått sammen med HIT f.o.m. 2009)	1 233 993	1 102 977	1 012 848	910 843	1 006 320	-5,1 %
NTNU	945 898	895 304	799 285	745 991	700 695	-7,5 %

Forsknings produktiviteten har økt ca 6 % per år i gjennomsnitt i sektoren. Universitetet i Tromsø har klart lavere forskningsproduktivitet enn de andre breddeuniversitetene

Stor variasjon i driftsutgifter pr publikasjonspoeng

Gjennomsnitt 2007-2009 =100,
faste 2007 priser

Kan man stole på disse tallene? ?

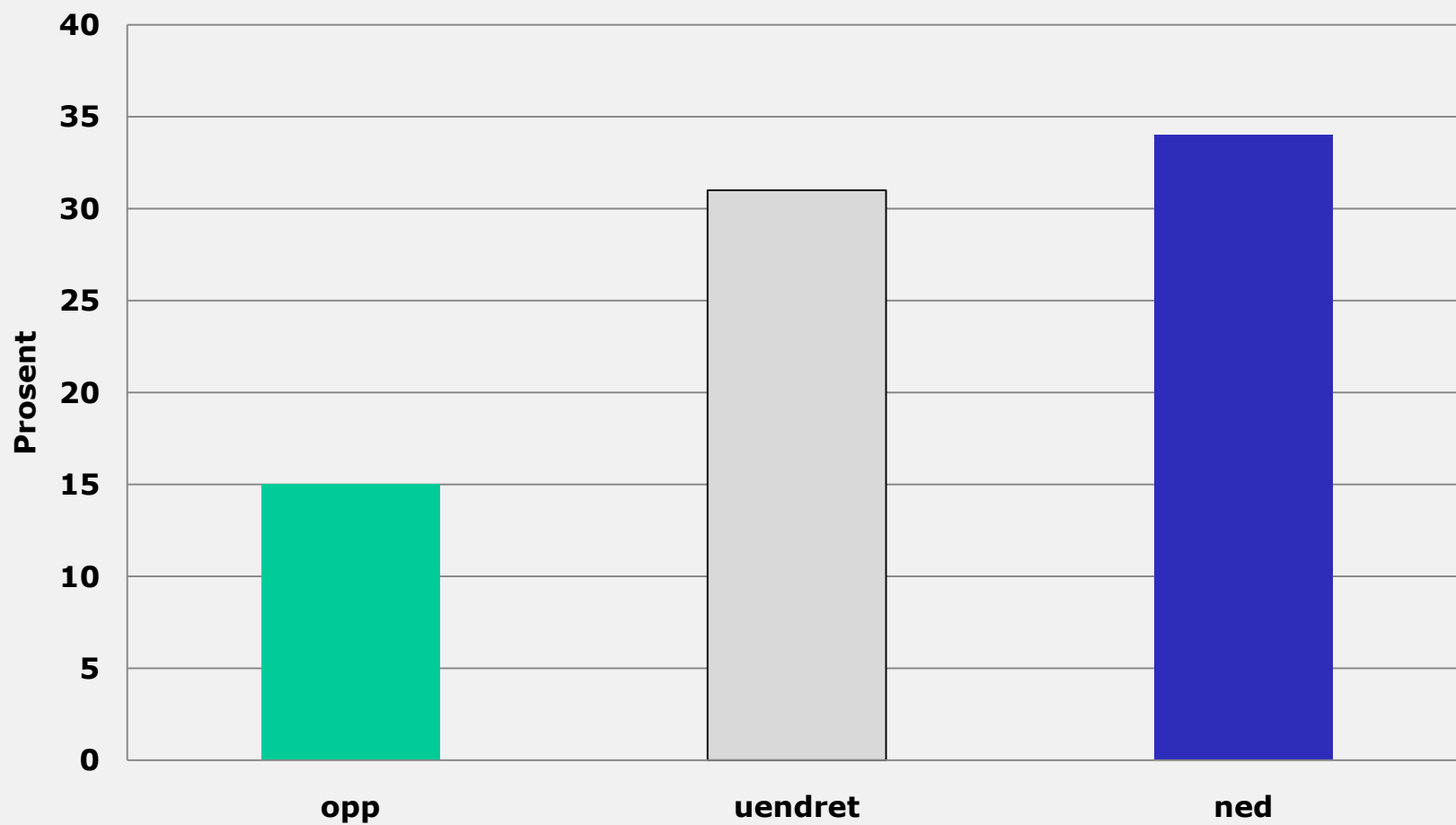
- 6% årlig vekst i gjennomsnitt. Høgskolen i Narvik har økt produktiviteten med nær 50 prosent i året og er Norges klart mest effektive forsknings-organisasjon. Stemmer det?
- Mye av produktivitetsveksten kan skyldes **bedrete registreringsrutiner** og tilpasning til systemet
- Tallene kan også påvirkes av forskjeller i **fagsammensetning og organisasjonenes karakter**
- Behov for en **bredere analyse**; produksjon, siteringer, bruk av forskning (gjennomføres av utvalget i samarbeid med NIFUSTEP)

Kartlegging av forskningsvilkår i U&H sektoren

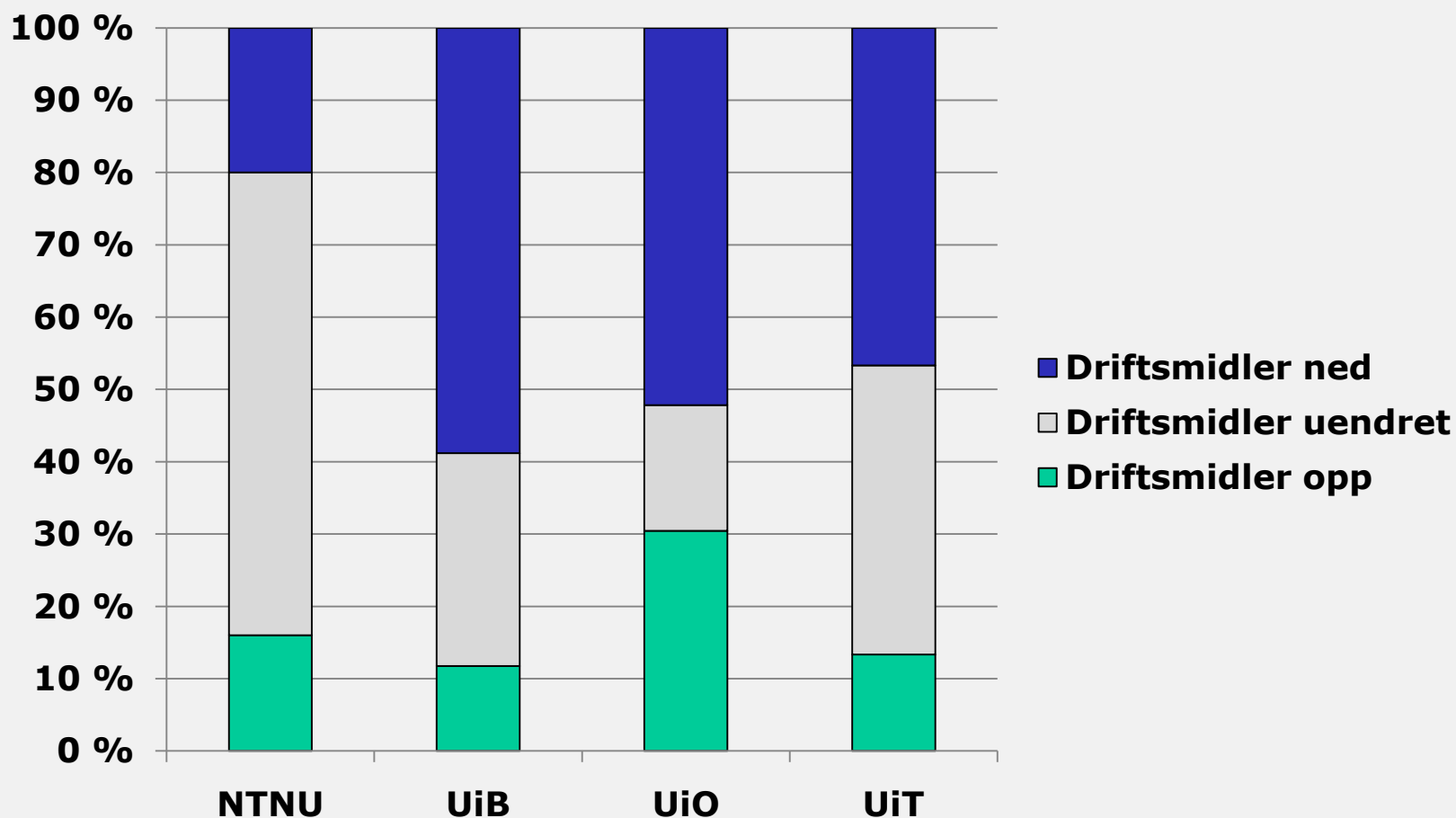
- Det er hevdet fra flere hold (Walløe-utvalget) at vilkårene for forskning ved norske universiteter gradvis har blitt forverret for store grupper forskere
- Spesielt er det klaget over at universitetene kutter ned på **driftsmidler**, samtidig som **muligheten til å konkurrere** om støtte til mindre og tematisk ubundne prosjekter i Forskningsrådet har blitt stadig **dårligere**
- Utvalget har gjennomført en kartlegging (spørreundesøkelse) av **driftsmidler til forskere og forskergrupper**, hvilke **kriterier** som ligger til grunn for tildeling og bruken av RBO midlene ved syv universiteter og tre (utvalgte) høyskoler
- **Svarprosent:** rektorene (100%), dekanene (65%) og instituttlederne (56%)
- Vil bli dokumentert i en rapport medio Januar 2011

Opprop for friere forskning (www.friereforskning.com) har nylig aktualisert disse temaene

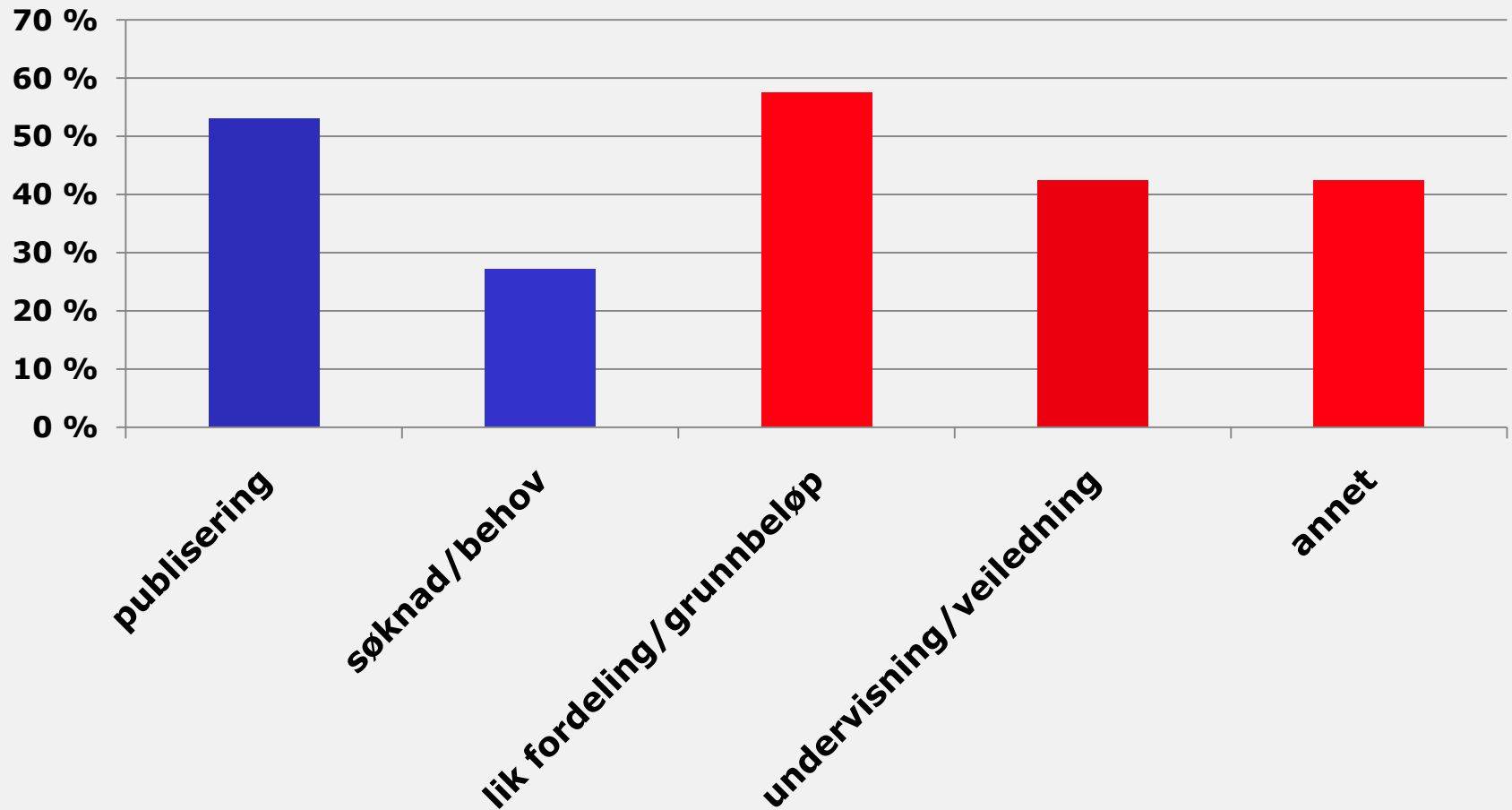
Endring av driftsmidler

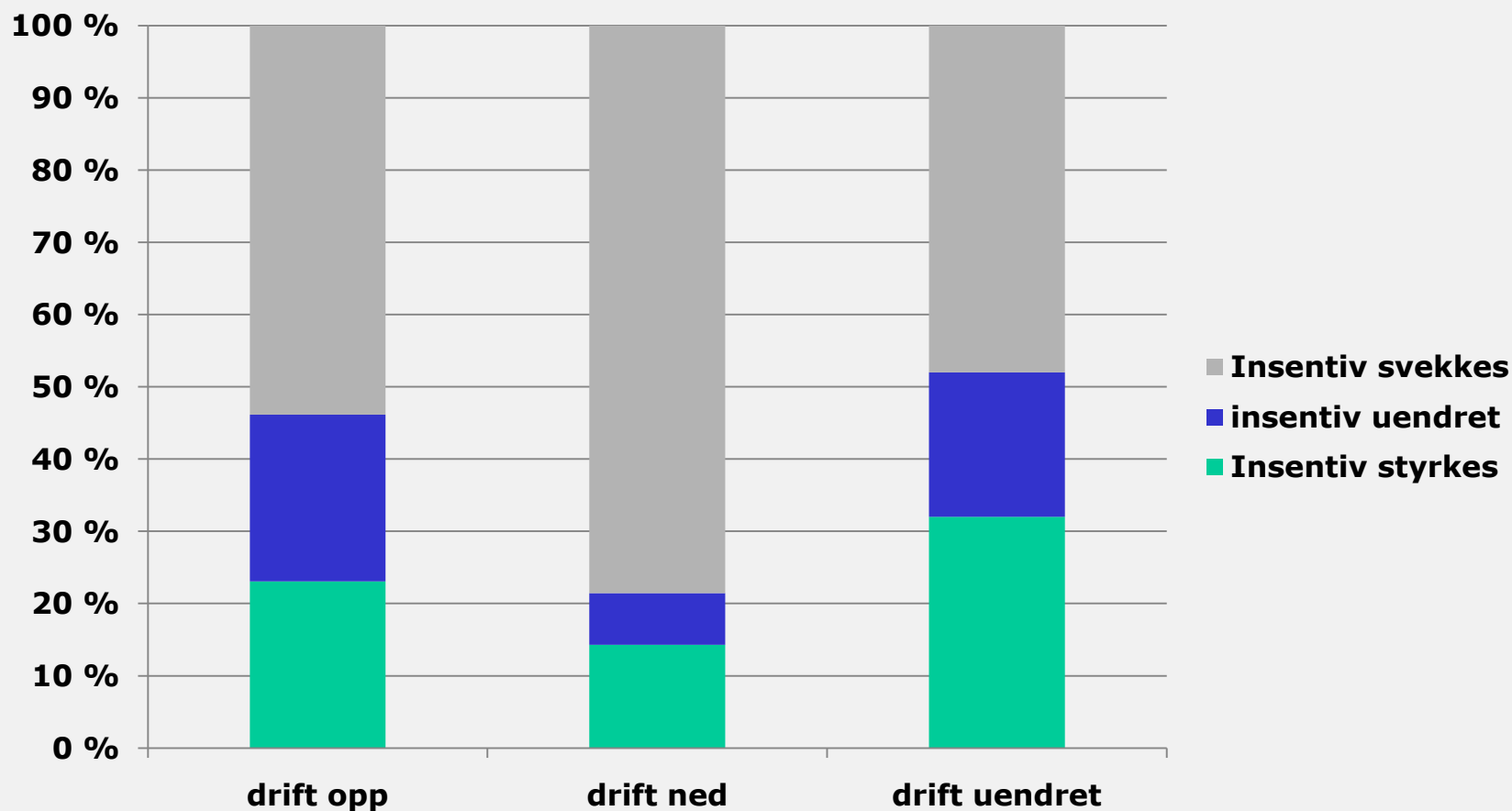
Endring av driftsmidler fordelt på institusjon

Kriterier for fordeling av driftsmidler på instituttnivå (prosent)

Sammenheng mellom hvorvidt fakultetene viderefører insentivene i RBO-midlene og instituttenes rapportering av endring i driftsmidler

Hvordan står det til i U&H sektoren og hva kan gjøres?

- NIFU/STEP rapport 8/2010 (Bentley, et al): Vitenskaplig personale ved universitetene jobber i snitt 48 timer (hvorav **18 timer forskning**). Så det jobbes.
- Men store **produktivitetsforskjeller** mellom organisasjonene i U&H systemet – **stemmer det** og hvordan kan det i så fall **forklares**?
- Hvis bildet stemmer, hvilke **konsekvenser** bør vi trekke?
- Påstanden om dårligere forskningsvilkår (driftsmidler) for universitetsforskere synes **berettiget**, men betydlige forskjeller mellom institusjoner og fag
- Hvorfor gjør ikke **universitetene** selv noe særlig for å løse dette problemet?
- Hva kan/bør **myndighetene** gjøre ? Forandre RBO? Mer fri prosjektstøtte gjennom NFR? Andre tiltak?